

Arbetsmarknadsdepartementet

Remissvar avseende Ds 2019:7 Ny modell för statsbidrag till vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet

Sammanfattning

Länsstyrelsen Östergötland välkomnar att skrivelsen tar ett samlat grepp när det gäller de aktuella bidragen och att såväl de ideella organisationernas som kommunernas situation får utrymme i beskrivningen av nuläget.

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen:

- Om en samlad förordning för statens stöd till ideella organisationer på området våld mot kvinnor.
- Att förordningen särskilt ska nämna hedersrelaterat våld och förtryck.
- Att ideella organisationer ska kunna ansöka om såväl verksamhetsbidrag som organisationsbidrag, och att bidrag ska kunna beviljas för åtminstone två år i taget.
- Att Socialstyrelsen även fortsatt ska vara handläggande myndighet.

Länsstyrelsen anser även:

- Att förutsättningarna för organisationer som arbetar mot hedersrelaterat våld och förtryck, barnåktenskap, tvångsåktenskap och könsstypning kunde ha belysts på ett tydligare sätt.
- Att de ekonomiska omständigheterna för ideella organisationer som bedriver skyddat boende, liksom för placerande kommuner, behöver granskas närmare. Nuvarande situation riskerar att underblåsa såväl osund konkurrens som att kommuner i större utsträckning av ekonomiska skäl avstår placeringar i skyddat boende.

Övergripande angående ideella organisationer som arbetar mot hedersrelaterat våld och förtryck

Länsstyrelsen konstaterar att de ideella organisationer som specifikt arbetar mot hedersrelaterat våld och förtryck, barnåktenskap, tvångsåktenskap och könsstypning, och som inte nödvändigtvis ingår i någon riksorganisation, inte synliggörs tillräckligt i skrivelsen. Dessa skulle till exempel med fördel kunna ha uppmärksammats i avsnitt 4.3, vid sidan av brottsofferjourer, mansjourer och övriga organisationer. Det är organisationer som ofta når ut över hela landet, men som ändå inte alltid är berättigade till rikstäckande bidrag.

Länsstyrelsen Östergötland respektive Länsstyrelserna i Stockholms, Västra Götaland och Skåne län har tidigare haft i uppdrag att fördela specifika medel till verksamheter som på olika sätt gör insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck. Sådana medel fördelas inte längre, vilket medför att organisationer på området i högre grad måste konkurrera om bidrag som omfattas av den föreslagna förordningen. Det rör sig inte bara om organisationer som bedriver jourverksamhet och skyddat boende, utan även organisationer som arbetar med annan stöd-

och informationsverksamhet när det gäller frågor som rör hedersrelaterat förtryck och våld, barnåktenskap, tvångsåktenskap och könsstympning.

5 Effekter av statliga och kommunalt stöd till kvinno- och tjejjourer

5.2 Kommuners finansiering av lokala kvinno- och tjejjourer

Utredningen beskriver utifrån den enkät som kvinnojourerna har besvarat, att de dygnsavgifter som kommunerna betalar i regel inte täcker de faktiska kostnaderna. Länsstyrelsen menar att detta är besvärande och att det måste finnas en överensstämmelse mellan ersättningen för placering i skyddat boende och det som kvinnojouren förväntas leverera i form av stöd, kompetens, dokumentation och så vidare.

6 Överväganden och förslag

6.1 En samlad förordning för statens stöd till ideella organisationer på området våld mot kvinnor

Länsstyrelsen ställer sig positiv till utredningens förslag om en samlad förordning som omfattar samtliga de statsbidrag som Socialstyrelsen handlägger på området. Att minska organisationernas administrativa börda är ett betydande skäl för en sådan förändring. Det är dock av vikt att en samling av olika bidrag inte innebär att det totala anslaget till ideella organisationer som arbetar på området minskar. Som utredningen konstaterar är behovet av ekonomiskt understöd fortsatt stort bland dessa organisationer, vars insatser har avgörande betydelse för stödet till den primära målgruppen.

6.1.3 Förordningens tillämpningsområde och syfte

Länsstyrelsen instämmer i utredningens förslag på tillämpningsområde och syfte med förordningen. Vidare välkomnar Länsstyrelsen förslaget att förordningen särskilt ska nämna hedersrelaterat våld och förtryck, då vår erfarenhet är att denna typ av våld annars riskerar att förbises.

6.1.4 Organisationer som omfattas av förordningen

Länsstyrelsen menar att det ytterligare behöver förtydligas vad som avses med *verksamhet av riksintresse*, och att denna definition också bör omfatta de organisationer som har speciell kompetens inom till exempel hedersrelaterat våld och förtryck, barnåktenskap, tvångsåktenskap och könsstympning. Många av dessa verksamheter fyller en viktig funktion för personer i målgruppen, över hela landet. Det är dock inte säkert att de alltid kan anses vara verksamma på lokal nivå, i form av till exempel en jourverksamhet.

Även för dem som bedriver stödverksamhet och skyddat boende på området kan gränserna bli otydliga. Ofta tar de emot stödsökande från hela landet, även om verksamheten i sig är lokaliserad till en eller ett fåtal kommuner. Länsstyrelsen vill således försäkra sig om att den nya förordningen även omfattar ovan beskrivna organisationer.

6.1.5 Förutsättningar för bidraget

Länsstyrelsen instämmer huvudsakligen i utredningens förslag. Dock menar Länsstyrelsen att kravet på att bidrag inte får beviljas en verksamhet som fått annat statsbidrag, skapar vissa gränsdragningsproblem. Detta eftersom de ideella organisationernas situation ofta är sådan att ett bidrag inte täcker den totala kostnaden för verksamheten och de därför behöver söka bidrag

från flera olika håll. Att samma aktiviteter inte kan belasta olika bidrag är en självklarhet, men det är fortfarande oklart vad som definieras som "samma verksamhet" och hur tydligt avgränsade olika verksamheter måste vara.

6.1.6 Stiftelser ska få ansöka om verksamhetsbidrag

För att kunna ta ställning till detta förslag menar Länsstyrelsen att utredningen på ett tydligare sätt hade behövt motivera varför man anser att stiftelser under vissa förutsättningar ska kunna söka de verksamhetsbidrag som faller inom ramen för förordningen.

6.1.7 Formen för bidraget

Länsstyrelsen är positiv till att ideella organisationer får möjlighet att söka organisationsbidrag, men menar att den föreslagna procentuella begränsningen är för snäv. Organisationsbidrag är ett viktigt sätt att värna såväl jourernas kärnverksamhet som långsiktighet. Detta är i sin tur avgörande för att tillgången på stöd till den primära målgruppen ska bli så bra som möjligt.

6.1.8 Handläggning av bidragsärenden

Länsstyrelsen stödjer utredningens förslag och är särskilt positiv till att bidrag som regel ska beviljas för två år i taget, då det ger förutsättningar för en större långsiktighet i verksamheterna.

Vidare delar Länsstyrelsen utredningens bedömning att Socialstyrelsen är lämpad att vara handläggande myndighet, och att synpunkter även fortsatt ska inhämtas från länsstyrelserna.

6.2.1 Ekonomiska förutsättningar för ideella organisationer som driver skyddade boenden

Länsstyrelsen anser i likhet med utredaren att det är angeläget att ytterligare granska kommuners användning av externa aktörer när det gäller skydd och stöd till utsatta individer. I dagsläget finns en rad aktörer, utöver ideella organisationer, som bedriver skyddade boenden och behandlingsverksamhet. Dessa är av mycket varierande kvalitet och Länsstyrelsen ser att den nuvarande situationen skapar osunda konkurrensförhållanden som inte nödvändigtvis främjar de mest kompetenta aktörerna.

I SOU 2017:112 *Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende* föreslås att högre krav ska ställas på skyddade boenden. Det kommer därmed att bli mer kostsamt att bedriva skyddat boende och med största sannolikhet medföra högre avgifter för placerande kommuner. Det behöver således tas i beaktande att kommunerna kan komma att behöva finansiellt stöd för att klara en sådan förändring. Länsstyrelsens erfarenhet är att kommuner redan idag kan ha en restriktiv hållning kring placeringar, av ekonomiska skäl. Med anledning av detta har Länsstyrelsen Östergötland föreslagit att regeringen ska utreda en alternativ finansieringsmodell för att bekosta placeringar i skyddat boende, till exempel i form av statliga subventioner.

Ärendets beredning

I den slutliga handläggningen av detta ärende har, utöver beslutande, följande deltagit: Sakkunniga Hanna Linell och Christina Malmqvist, Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen Östergötland, samt Maha Eichoue, utvecklingsledare Våld i nära relationer.

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Yttrande
2019-06-24

sid 4 (4)
801-6624-2019

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Sten Olsson
T.f. länsråd

Matilda Eriksson
Sakkunnig hedersrelaterat våld och förtryck